

ISSN 1814-4764

04 >

9 771814 476008

ОСЯЯНИЙ БОЖИМ БЛАГОСЛОВІННЯМ ДЕНДРОПАРК «ПЕРЕМОГА» – УКРАЇНЬСЬКА ОЗДОРОВЧО-ОСВІТНЯ СВІТЛИЦЯ ПІД ВІДКРИТИМ НЕБОМ ДРЕВЛЯНСЬКОГО ПОЛІССЯ

«У всякого своя доля і свій шлях широкий...» – сказав майже 200 років тому наш геніальний поет Тарас Шевченко. Свій неповторний шлях проходить кожний народжений на благодатній землі України, як посланий Богом для прославлення її у віках своїми сумлінними трудами і Богом даними талантами. Скільки великих талановитих працелюбних людей возвеличили нашу Батьківщину своїми мистецькими творами, науковими відкриттями і героїчними вчинками?! Багато наших співвітчизників свої таланти проявили в інших країнах, але через це не стали чужими, бо вийшли з нашого працелюбного героїчного українського народу, земля якого рясно полита потом і кров'ю минулих поколінь страждальців, які мріяли про нову вільну, осяяну Божою ласкою і щедротами країну. Треба брати приклад з більшості потужних народів світу, а особливо єврейського, в прославленні геніїв і талановитих представників свого народу, незалежно від місця народження і діяльності, таким чином народ збагачений і йому нікому і ніколи не вдасться приклеїти ярлик меншовартості. Кожен істинний українець пишається талановитими синами і доньками свого народу, які ніколи: ні в минулому, ані в сучасній історії, не переводилися на теренах України. Ми вважаємо себе нащадками славнозвісного українського поета і пророка, вірного сина України – Т.Г. Шевченка. Тіль-

ки, як нащадки, до цього часу не зуміли виконати його заповіт – «Обійміться, брати мої, забудьте про чвари...». «Не зрівняв Бог в лісі дерев, не зрівняв і людей» – улюблена приказка моєї мудрої мами Анастасії, яка зуміла виховати і своїх рідних дітей, і дітей вітчима, як своїх. При цьому не ділила їх на своїх і чужих, незважаючи на суттєву різницю в характерах і віку, вміла дати всім достатньо любові і знань. Вчила і нас, як казав Т.Г. Шевченко, «чужому навчатися і свого не цуратися», більше того, своїх шанувати і всіляко підтримувати. Історія свідчить, що розбрат призводить до занепаду і запустіння великих територій, а взаємоповага і об'єднання заради однієї цілі різних за своїми уподобаннями груп населення витягує навіть безнадійну справу, чи організацію, країну або народ на високий економічний і духовний рівень. Як казав Господь Бог: «Царство, яке розділилося само в собі, впаде» [2]. Наші прадіди казали: «Брудом бруд не змиєш». І духовно поранене війною суспільство можна лікувати тільки любов'ю, як заповідав Ісус Христос: «Возлюби ближнього, як самого себе». Хотілося б щоб моя розповідь про дендропарк «Перемога», як його директора на громадських засадах, надала нашому втомленому від постійних стресових ситуацій співвітчизнику досвід єднання народу в загальних добрих справах та надії на краще майбутнє, яке,

я вірю, український народ буде мати. Після досягнення зрілого, за нинішніми мірками віку (70–80 років), і його перевищеннями старшою сестрою і братом, для мене все яснішою стає древня мудрість – чим довше живе людина на світі, тим більше замислюється над тим, чому прийшла в це життя, чому вона потрібна саме тут, який родовід має... Нашій родині пощастило народитись на історично прославленій Дrevлянській землі в мальовничому Поліському краї із суворими, але справедливими законами і звичаями.

Натерпілись нащадки князя Мала, жителі древнього Іскоростеня... Та незламними залишились: за 9 км від нашої малої Батьківщини – села Ходаків, стратили князя Ігоря за повторне стягнення данини (на тому місці зараз є курган в урочищі Ігорівка), не боячись страшної помсти його дружини – княгині Ольги. Вона підступно спалила древнє місто Іскоростень, нинішній Коростень. Пройшли віки – нащадки тих гордих древлян вже не мають в серці зла, бо княгиня покаялась і одна з перших прийняла християнську віру.

Ось в такому краї, на землях давнього села Ходаки (перша писемна згадка – 1570 р.) в 1979 році було засновано дендропарк «Перемога» [1] на території 38,6 га на землях колективного господарства «Світанок». Засновником його є А.І. Потопальський – мій брат, відомий сьогодні багатьом

лікар, цілитель, вчений, громадський діяч, номінант Нобелівської премії 2004 р., автор понад 400 публікацій, 18 монографій, понад 100 авторських свідоцтв і патентів, організатор нового наукового напрямку і методики застосування «Духовного і молекулярно-генетичного оздоровлення людини і довкілля». Фундаторами парку стали тодішній голова колективного господарства «Світанок» М.М. Трокоз, друзі дитинства В.П. Ходаківський та Н.М. Струпинська. Дендропарк – це вимріяне з дитинства дітище мого брата, з самого початку привернуло увагу кмітливих земляків, які всіляко підтримували його ініціативу.

З кожного відрядження він привозив рідкісні рослини, а земляки допомагали садити дерева і кущі, формувати алеї, а пізніше встановили пам'ятний знак. Чому названо «Перемога»? – На честь загиблого на війні батька Анатолія Івановича – Івана Даниловича, офіцера-зв'язківця, що загинув в боях за Київ, усіх односельців, які не повернулися з війни 1941–1945 рр. та всіх майбутніх переможців у всіх сферах буття. Тут з гордістю можна зазначити Божу милість, виражену до нового починання, словами царя-псалмоспівця Давида (Пс.90.16): «...Довгим життям обдарую його і дам йому спасіння Моє» [2]. Нашій мамі Анастасії Михайлівні (у дівоцтві – Ходаківській) Богом подаровано майже 90 років активного трудового життя при ясному розумі та чудовій пам'яті. Нашій старшій сестрі Марії Іванівні, з такими ж рисами, незабаром сповниться 94. А найбільш відомому в Україні і світі представнику цього древнього древлянського роду – Анатолію Потопальському, 25 березня цього року сповнилося 85 літ, як він каже, початок другого етапу довголіття. Серед усіх його наукових, оздоровчо-освітніх і державо-творчих дарунків українському народові особливе значення в наш час духовного занепаду і

масової зневіри у майбутньому має заснований ним 45 років тому дендропарк «Перемога». Ця вдало вибрана його переможна назва супроводжує нас усіх при місцевих переможних заходах і впевнено привела до визнаного спеціалістами і державою українського прориву у світову цивілізацію і науку. Під такою назвою був проведений міжнародний форум в International Academy of Science and Higher Education (25.03-05.04.2018 р. в Лондоні), з матеріалами якого кожен може ознайомитись за посиланням <http://www.potopalsky.kiev.ua/docs/pdf/materiali-2018.pdf> та <https://gisap.eu/ru/node/146251/> [1] (монографія видана в паперовому варіанті під назвою "Foundations of spiritual and molecular-genetic improvement of human health and environmental protection. Ukrainian breakthrough into the global civilization and science": Peer-reviewed materials digest (collective monograph) published following the results of the International Internet Conference of the III International Scientific and Practical Forum (London, March 25 - April 5, 2018) /Ministry of Science and Education of Ukraine, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Institute of Health Promotion and Rebirth of People of Ukraine, A. Potopalsky Charity Fund "Healer given by Heaven", International Academy of Science and Higher Education. – London: IASHE, 2018. – 172 стор.). Міжнародна академія наук і вищої освіти (IASHE) нагородила А.І. Потопальського золотою медаллю «Науковий прогрес» 1 ступеня за значні заслуги у розвитку експериментальних напрямків та інноваційних методів досліджень в області генетики та молекулярної біології, яку вручив віце-президент Борис Житнігор на урочистому засіданні у НУБІП 2018 р., присвяченому Дню знань: <https://www.youtube.com/watch?v=ogF9CUswr1k&list=PLbg8Levo8jn>

[Di4ZYYVbS21KQhcxFUwrhE&index=26&t=462s](https://www.youtube.com/watch?v=6ylht1A9IP8&list=PLbg8Levo8jnDi4ZYYVbS21KQhcxFUwrhE&index=27&t=103s), <https://www.youtube.com/watch?v=6ylht1A9IP8&list=PLbg8Levo8jnDi4ZYYVbS21KQhcxFUwrhE&index=27&t=103s>. Мені здається, що не просто ознайомитись з цим матеріалом, а зацікавленим ентузіастам бажано вивчити вказаний напрямок і зробити свій науковий вклад-внесок, тобто ту біблейську лепту (Марк. 12.41-44) [2] в це джерело діяльності всього світового українства. В цьому ж збірнику надрукована стаття нашого брата А.І. Потопальського «Про створення принципово нового оздоровчо-освітнього об'єднання «Благодійного оздоровчого гурту успіху добродійників амбітного руху – БОГУ ДАР» (стор.148–152). Серед завдань центру заради цивілізованого майбутнього серед Європейських країн, які мудро зберігають всі історичні місцеві пам'ятники культури, мистецтва, архітектури, релігії (храми), видатних особистостей, і навіть пам'ятники ворогам і завойовникам, і, таким чином, не обкрадають себе, а примножують свою значущість і древність народу, і його місце в історії світових цивілізацій, вказано:

«...- термінову необхідність введення у всіх дошкільних і шкільних закладах обов'язкового вивчення і знання історії і географії краю і навколишніх територій, місцевих і акліматизованих рослин, комах, риб, птахів, тварин із створенням осередків юних натуралістів і вирощуванням ними квітників;

- створення у всіх поселеннях (будинки-музеї, шкільні музеї) власної ілюстрованої історії та окремих видатних людей з їх родоводом і розселенням у різних країнах, виявлення забутих суспільством старожилів-довгожителів і допомога їм;

- збереження і догляд пам'яток природи та історичних пам'яток і будівель, споруд, храмів цвинтарів і кладовищ незалежно від національного і конфесійного ство-

рення;...»

- планувалося, але не збулось: «встановлення пам'ятного Хреста і урочище відзначення у 2020 р. 700-ліття Ходаківського Свято-Покровського храму, зруйнованого вандалами-земляками майже 100 років назад в розгул більшовицького терору;

- встановлення пам'ятної дошки на будівлі сільського клубу, збудованого із дерева 700-літньої колишньої церкви. Відкрити до огляду односельців і туристів фундамент будівлі, який збудовано з могильних плит предків, які були поховані на церковному цвинтарі», про це свідчили старожили і зокрема мій брат Анатолій і сестра Марія. «Написи на плитах добре збереглися і можуть бути історичним посібником...».

Наші земляки давно пропонують відкрити в древньому селі Ходаки відділення краєзнавчого музею під назвою «Музей руйнівної епохи більшовизму у ХХ столітті». У ньому бажано мати окрему експозицію про руйнування пам'ятників історії і культури, церков різних конфесій, а найбільше православних, які ще нещодавно були на цих територіях. І, на жаль, процес руйнації зачепив і наше сьогодення в умовах війни і пандемії. Складається враження, що історію України цілеспрямовано знищують. Тут доречно відзначити, що «сестри» (два храми), зруйнованого в Ходаках найстарішого в регіоні Свято-Покровського дерев'яного храму, дожили до наших часів в селі Білошичі та Межирічка. А вони, ці два храми, на 20–30 років молодші і добре збереглися, і дотепер служать людям в духовному їх оздоровленні, зберігаючи нев'яучу історичну пам'ять поколінь.

Був задум будівництва каплиці з пам'ятними плитами із списками загиблих земляків с. Ходаки, та інших, зниклих сіл. Серед них мали бути прізвища захисників Вітчизни і мучеників минулої і сучасної епохи (голодомори, епідемії,

жертви більшовицьких та інших репресій (розкуркулювання і боротьби з «ворогами народу»). Залучивши до процесу очищення замулених джерел народної пам'яті молодь разом з ветеранами, науковцями і вірянами, започаткувати круглі столи або форуми з висвітленням історичної і сучасної інформації в інтернеті та в паперовому варіанті. Тоді б було менше «заслужених» гравців, що обкрадають себе в інтернет-іграх і «тік-токах»...

На жаль, за минулі 5 років на статтю з міжнародного форуму 2018 р. в Лондоні ніхто не відгукнувся ні з пропозиціями, ні з критикою. А це свідчить про відірваність від батьківського коріння усіх нас, про байдужість, і особливо молоді.

За цей же час наші активні однодумці відкрили свої інформаційні джерельця Оздоровлення Відродженої Нації (ОВН) і Відродження Довкілля (ВЕДЕ). За благословінням невришущого ОВНу – нашого Господа Ісуса Христа, закликають усіх нас ознайомитись з настановами і молитвами, що продиктовані і записані впродовж понад 2-х десятиліть однією з талановитих вчених в галузі проблем свідомості і пам'яті, старшим науковим співробітником інституту фізіології НАН України ім. О.О. Богомольця і нашим однодумцем, (на жаль, вже покійною) Ж.О. Крученко (див. її статтю у вказаній монографії <http://www.potopalsky.kiev.ua/docs/pdf/materiali-2018.pdf> на стор.110-112) [1]. Особливо це важливо до 1355 річниці хрещення Русі-України, яке співпало з умовами теперішньої жорстокої війни і пандемії.

Новий напрям у науці – оздоровлення людини і відновлення та збереження нашого довкілля здійснювався саме там, де корені Роду Потопальських, тобто в дендропарку «Перемога» і майбутньому музеї-садиби родини «Потопальських».

На території парку ростуть не лише властиві для краю Полісся дерева і кущі, але й

рідкісні: катальпи, аронії, гумі, тису ягідного, туї, бересклету бородавчатий та європейський, декілька видів ялівців, горіхи різних сортів, коркове дерево (оксамит амурський), кизил, обліпіха, ірга, магонія падуболиста, сумах (оцтове дерево), райські яблуні Нездзецького, карагана, спірея, вейгела та інші. З роками збільшувалась колекція рослин і ширилось коло однодумців серед старожиливі-земляків. Ентузіасти дендропарку М.М. Трокоз, М.Г. Самчук, В.П. Фещенко, А.В. Мудрак разом з його засновником А.І. Потопальським і нами посадили жолуді і саджанці дубів у ювілейному дубовому гаю на площі 2 га. Великі земельні площі відведені для вирощування лікарських рослин: ехінацеї «Поліська красуня», синюхи «Поліська блакить», барвінку «Блакитний велетень», головатню «Кулясте диво», топінамбуру «Медоносний», сільфії «Велетенська», лаконосу «Поліське гроно», шавлії «Диво-марево», левзеї софлоровидної, дивосилу «Поліський велетень», розторопші плямистої «Солестійкоюї» та інших. Пройшли в дендропарку всі форми випробовувань пристосування до умов солончакових, збіднених азотом ґрунтів рослини сільськогосподарського призначення селекції А.І. Потопальського: жито «Древлянське», пшениця «Асоціативна», овес «Незламний», просо «Поліське піскове», чумиза «Фіалкова», амарант «Фіалковий», кукурудза солодка темнозерниста «Кровотворна» і світлозерниста «Смакота». А також там же пройшли випробування молекулярні гібриди: квасолі і капусти – «Квагіста», бобів і квасолі – квасоля «Банановидна», огірка і кабачків – огірки «Мультиформ», калини і винограду – «Калина садова солодка», аличі і абрикосу – «Аликос», в'язу і винограду – «В'язовин», кизилу і барбарису – «Кизирис», томатів на основі сорту «Київський» і пасльону дикого чорного – по-

мідори солестійкі «Українські», гарбуза і кавуна – гарбуз «Кавбуз Здоров'яга», жита і пшениці – «Пашниця», нагідок і айстри – «Нагайстра». Багато з них захищені авторськими свідоцтвами, пройшли державні сортовипробування і тільки 4 зараз залишилися в реєстрі, затверджені державою, як господарсько цінні і перспективні нові сорти... І все це в продовж десятиліть активного творчого життя невтомного і незламного авторського колективу. Старше покоління, ідейно-вмотивоване на розвиток національної науки і селекції в нашій країні, потихеньку відходить у вічність. Нове покоління, здебільшо орієнтоване на пошуки легкого хлібу та «шкурні інтереси», не поспішає заповнювати поріділі ряди їхніх батьків – справжніх ентузіастів-патріотів. На жаль, зараз цей напрямок вміло заморожений і перебуває в стані напівзабуття органами влади та сонними земляками при активній протидії «любих друзів».

Вартість річної оплати підтримки кожного сорту зростає з кожним роком майже в геометричній прогресії – особливо вражає в останні роки. Наприклад, вартість річної оплати підтримки тільки однієї рослини популярного в народі молекулярного гібриду сорту «Кавбуз Здоров'яга» у 2022 році становила 2500 грн, а в 2023 році – вже 5800 грн. І це в час безгрошів'я, коли автор розробив принципово новий сорт, здійснив за свій кошт недешеві державні сортовипробування, виростив елітне насіння, а держава не вклала ні копійки, не забезпечила інформаційне просування вітчизняної розробки, проте впродовж десятиліть з року в рік за розміщення інформаційного рядка в збірнику захищених сортів виставляла рахунок. Результат такого наступу на вітчизняних селекціонерів призвів до ліквідації багатьох пріоритетних перспективних сортів вітчизняної селекції. Названа купка активних ентузіас-

тів ІОВНУ, дотепер перебуває під могутнім пресом грошоловів-плазунів перед могутніми сільськогосподарськими і фармацевтичними іноземними фірмами. Те ж саме бачимо відбулося і відбувається з вітчизняними популярними, нещодавно знаменитими фіточалями з Житомирського заводу «Ліктрави» під брендом доктора А.І. Потопальського, харчовими добавками і цілющими оздоровчо-профілактичними препаратами, та особливо з новими системами оздоровлення і селекції. Тому ми, враховуючи цей досвід, пропагуємо авторську молекулярно-генетичну технологію прискореної селекції. **Для порятунку місцевих і авторських сортів передбачаємо співробітництво** з ініціативними і невмирущими аматорами. Їхні нащадки об'єднуються в групи юних і не зовсім натуралістів-Сковородинців. 300-літній ювілей цього видатного українського природолюбця, поета, духовного філософа і мислителя Григорія Сковороди всі незабудьки згадали у минулому 2022 році. Цю незабутню дату також відзначив міжнародною онлайн-конференцією Національний університет біотехнологій і природокористування НААН України (НУБІП НААНУ) з іншими науковими колективами. На цій конференції представлені доповіді колег з Інституту оздоровлення і відродження народів України (ІОВНУ).

Ще хотіла додати про дендропарк «Перемога» наступне, що в минулому, ще 30 років тому, у трьох штучних водоймах розводили рибу для контролю за накопиченням радіонуклідів в цій місцевості і вивчення їх впливу на живі організми.

Дендропарк «Перемога» вже не лише земельні площі і рослини. Завданням парку і людей, що пов'язані з його існуванням, стало поширення рослин і інформації про їх використання серед населення для оздоровлення. Адже це III зона Чорнобильської ката-

строфи. Для жителів сплундрованого радіацією Поліського краю, відома дослідниця, доктор медичних наук, професор Л. Порохняк-Гановська дослідила і запропонувала «Кавбуз Здоров'ягу», як найкращий і доступний засіб від радіоактивної смерті. Про це вона, як лідер жіноцтва України, повідомила у вже вказаній колективній монографії у статті «Жіноцтво України – передовий загін ентузіастів із духовного і молекулярно-генетичного оздоровлення нації» (стор. 107–110) [1] та у своєму виступі в Організації Об'єднаних Націй (ООН). Для більш результативної роботи земляки створили Громаду однодумців, що складалась із сімейних осередків жителів с. Ходаки, с. Купеч, с. Ушомир, с. Грозине, с. Мирне, м. Коростень. В цих осередках вирощували господарсько цінні та лікарські рослини селекції А.І. Потопальського, пропагували для спільного впровадження комплексні методи духовного і молекулярного оздоровлення людей, тварин та довкілля. Таким чином, стало можливим прослідкувати, на яких ґрунтах краще почуваються ті чи інші рослини.

Та не все було в позитиві. В 90-ті роки 20 ст. припинилось фінансування співробітників Дендропарку з академічного бюджету. Початок 90-тих років ознаменувався занепадом економіки по всій території України, спустошенням державних підприємств і збіднінням населення, розрухою в головах і душах, перехід неутверджених на духовному рівні людей на споживацький підхід у відношеннях один до одного. Наодинці з великими угіддями залишились самі члени Родни. А в 1994 р., після смерті мами, почався справжній вандалізм в дендропарку: викопували рідкісні рослини, рубали дерева, на території почали випасати худобу, навіть воду з водойм викачали, виловивши рибу, призначену для аналізів. Тоді старша сестра М.І. Пото-

пальська перебралась до Ходаків, в стареньку батьківську хату і стала і за директора, і за охоронця, і за заготівельника лікарської сировини. Вона перетворилась у справжню Березиню Дендропарку. Марія Іванівна започаткувала співпрацю з дирекціями шкіл с. Ходаки, с. Грозине, с. Каленське, з адміністрацією району і місцевими ЗМІ. Марія Іванівна, будучи педагогом-філологом української мови, так зріднилась із рослинами, що вже вивчила їх лікувальні якості і надавала роз'яснювальну допомогу по їх вирощуванню і застосуванню. В 2000 р. до неї долучився син покійної сестри – Юрій і став добрим помічником. В жовтні 2014 року Дендропарк «Перемога» відзначив своє 35-річчя. Це було справжнє свято. Захід проведено засновником і колективом ІОВНУ, працівниками Інституту молекулярної біології і генетики Академії наук України, Коростенським відділенням Земляцтва, активістами громади за участю Владики Коростенського і Овруцького Віссаріона, представників адміністрації міста Коростень на чолі з головою Москаленком В.В., адміністрації Коростенського району, редакторів місцевих газет, редактором журналу «Педагогіка Толерантності», депутатів обласної ради Нагорняка В.В. та Верховної ради Арешонкова В.Ю., голови Всеукраїнської екологічної ліги Тимочко Т.В. та багато інших гостей (див. відеоматеріали <https://www.youtube.com/watch?v=qKiO0L3WivE&list=PLbg8Levo8jnDi4ZYYVbS21KQhcxFUwrhE&index=28&t=3s>, <https://www.youtube.com/watch?v=yzXQOaD6knU&list=PLbg8Levo8jnDi4ZYYVbS21KQhcxFUwrhE&index=9&t=210s>). Для кращої можливості поширення методів та шляхів використання лікарських рослин і препаратів з них, для самооздоровлення друкували статті в місцевих газетах «Вечірній Коростень», «Древлянський Край», «Нова Доба», «Іскоростень», «Порадниця», «Україна

Молода», «Житомирщина». Розповсюджували насіння рослин поштою та за допомогою оголошень в місцевій пресі. Населення забезпечувалось продукцією Житомирського заводу Ліктрави, який виготовляв і поширював через аптечну мережу десятки тисяч унікальних фіточаїв з брендом і за рецептурою доктора А.І. Потопальського з дарунком неба – чистотилом до 2011 року. В цих же аптеках розміщували інформаційні буклети, видані заводом для широкого ознайомлення населення з цією продукцією.

Проводили екскурсії учнів шкіл с. Ходаки, с. Грозине та с. Каленське по території дендропарку «Перемога» з метою зацікавлення, розширення національної свідомості і патріотизму підростаючого покоління, ознайомлення з лікарськими рослинами, їх вирощуванням, використанням та залученням їх до заготівлі лікарської сировини. Збільшувалось коло однодумців, але ненадовго.

Особливо відчутно стало це після пожежі в серпні 2015 року. Територія парку загорілась одночасно з усіх боків. Всі зусилля 35-річної праці зішли нанівець, цінні колекції рідкісних рослин було знищено. Залишились обгорілими лише старі дерева. Ось тоді і прийшли на допомогу небайдужі: підприємець Фещенко В.П., краєзнавець Лукашенко В.В., директор щебеневого заводу Савінський П.З., заступник директора гранітного кар'єру Трокоз М.М., члени Коростенського відділення земляцтва на чолі з Петровичем В.С., депутат обласної Ради Нагорняк В.В., Арешонкова М.М., директор школи Метюк О.Є., редактор місцевої газети «Вечірній Коростень» Васильчук В.Б., природоохоронець Самчук М.Г., учні місцевої школи, колишні пацієнти А.І. Потопальського. Наслідки пожежі допомагали ліквідувати члени нашої сім'ї, члени громади, односельці. Очищувалась територія, насаджувались нові рослини.

Мені пощастило взяти участь у роботі Міжнародного форуму «Основи молекулярно-генетичного оздоровлення людини і довкілля» у ІМБІГ НАН України в 2005 р., Міжнародній конференції на базі МАНВО у 2016 р. «Молекулярно-генетичне оздоровлення людини і оточуючого середовища» і у 2018 р. «Український прорив у світову науку і цивілізацію», Міжнародному науково-практичному семінарі у Національному університеті біоресурсів і природокористування України у 2017 р.

Ми завжди надавали сильну допомогу продукцією, вирощеною в дендропарку «Перемога» і препаратами з неї хоспису св. Єлени в м. Коростень.

З 2016 до 2019 року брали участь у святі «Дерунів» в м. Коростень з метою ознайомлення, вирощування і використання авторських лікарських рослин, препаратів і харчових продуктів з них, особливо гібриду кавуна з гарбузом – «Кавбуза Здоров'яга», з організацією конкурсу «Виростиш кавбуз – одержиш приз». Широке ознайомлення жителів регіону на святі «Дерунів» з корисними оздоровчими властивостями «Кавбузу», особливо з його протирадіаційною та імунорегулюючою дією, сприяли поширенню цього сорту на території Древлянського Полісся. В школі с. Ходаки та в Коростенському відділенні Земляцтва м. Києва створено куточки з інформаційними стендами, що дають можливість широкому загалу знайомитись з діяльністю та досягненнями засновника і Директора ІОВНУ А.І. Потопальського. Завдяки допомозі відомого науковця, нашого колеги і однодумця А.В. Мудрака такий куточок організований у Коростенському краєзнавчому музеї. Він постійно популяризує і оновлює його інформаційний фонд.

На території дендропарку «Перемога», в обійсті членів осередку Дідківських та покій-

ного В.П. Ходаківського і його дружини Валентини розміщено пасіки. Там же членами осередку Олександром Гренадським і Андрієм Полевим (колишнім садівником дендропарку «Перемога») побудовано оздоровчі будиночки з вуликами для апітерапії шляхом відпочинку на робочих вуликах і ефективного оздоровлення за допомогою біоенергії бджіл і прополісно-медово-рослинної ароматерапії. В зв'язку з цим в широкому асортименті вирощуються рослини-медоноси, а біля пасіки створено «килим пасічника», де почергово квітнуть рослини з ранньої весни до пізньої осені. На базі дендропарку в с. Ходаки створено селекційний центр рослин, вирощених на солончакових, збіднених азотом ґрунтах з введенням їх в господарське використання. Зараз створюється Благодійний Оздоровчий Гурт Успіху Добродійників Амбітного Руху (БОГУ ДАР). Три роки тому на території дендропарку відкрито музей древнього древлянського (колодачі, борти) і сучасного стаціонарного та пересувного бджільництва (див. відеоматеріали <https://www.youtube.com/watch?v=tysqMJQ9MGc&list=PLbg8Levo8jnDi4ZYYVbS21KQhcxFUwrhE&index=10&t=9s>).

Берегиня Дендропарку – М.І. Потопальська дуже цінує книгу відгуків відвідувачів і гостей. Серед гостей були не тільки місцеві жителі з Житомирської області, але і з інших куточків України та з далекого зарубіжжя, так, у 2016 р. дендропарк відвідала делегація французів, а у 2017 р. – зустрічали японських журналістів, які цікавилися районами, враженими Чорнобильським лихом, і нетрадиційними методами оздоровлення. Під час відпусток до дендропарку регулярно навідується наша землячка і далека родичка, а нині громадянка Ізраїлю Вікторія Потопальська, яка планує в недалекому пенсійному віці переселитись до Ходаків за прикладом нас з чоловіком,

М.І. Дідківським з Коростеня, і моєю подругою-помічницею, провізором Н.П. Яковчук з столиці України – Києва.

Сьогодні парк, через 8 років після пожежі 2015 року, оновився, преобразився і поповнився новими рослинами. Їх присилають небайдужі з різних куточків України. Анатолій Іванович постійно у пошуку. Кожний його приїзд – це цілий мікроавтобус різних екзотів, квітів, саджанців. На допомогу приходять знову ж-таки небайдужі односельці. Закладено великий родинний квітник. Адміністрації міста Коростень і району провели кілька толок для очищення території від пошкоджених пожежею дерев і посадки рослин. Щира всім вдячність.

Багато мріялось, і, на жаль, не збулося через брак можливостей та численних перешкод: планувалося створення на нашій території відділення дендропарку Національного університету біоресурсів і природокористування, Духовного центру, будівництво каплиці, облаштування території і поповнення дубового гаю «Ювілейний» з алеєю відомих земляків-ювілярів та інше. Ми продовжуємо мріяти про родинно-етнічний музей, про відновлення і культурне збагачення села Ходаків за прикладом європейських сіл-містечок, про подолання байдужості, зневіри і депресії нашого народу, яка в останні роки поширюється всюди, як і в 90-ті минулого століття. Маючи можливість звернутись з популярної в народі трибуни журналу «Пасіка» до наших однодумців і усіх небайдужих українців-патріотів: представляти себе не за паспортом, а як творців потужної і непереможної нації з нашим проханням-закликом – особисто гідно відзначити початок Оздоровленого Відродження Нації (ОВН). А в дендропарку «Перемога» на честь цього горічної річниці – 1355-ліття Хрещення Русі-України і усіх наших минулих і майбутніх перемог посадити навесні і восе-

ни іменного дуба у Ювілейному дубовому гаю, незважаючи на труднощі воєнного часу і пандемій! Як казали наші прадіди: «Вмирати зібрався, а сіяти сій!».

Хочеться закінчити цю статтю на добрій ноті, згадуючи про перемогу 2017 року наших односельців та жителів найближчих сіл, коли ми всі гуртом попри всі бюрократичні перепони домоглися вивозу екологічно-небезпечного смітника, що підступно скинули під Ходаківські і Купчанські хати зі Львова. Ми побачили, що там, де об'єднувався народ в подоланні загальних проблем, підтримуючи і вболіваючи один за одного, там відбувалися перемоги, відчувалося піднесення народного духу і радість від єднання.

Тому ми віримо у перспективу Добра і успішного розквіту і нашого краю, і всієї України. Віримо в Божу допомогу і кращі часи для наших людей – бо ми, і весь наш народ, того варті!

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сайт Інститут оздоровлення і відродження народів України., Режим доступу: <http://potopalsky.kiev.ua/>, по дендропарку: <http://www.potopalsky.kiev.ua/ua/dendropark.html>, по колективній монографії з міжнародного форуму в International Academy of Science and Higher Education (25.03-05.04.2018р., Лондон): <http://www.potopalsky.kiev.ua/docs/pdf/materiali-2018.pdf>

2. БІБЛІЯ – КНИГИ СВЯЩЕННОГО ПИСАННЯ СТАРОГО ТА НОВОГО ЗАВІТУ (в пер. на укр. мову 2009р. з синодального видання в перекладі II пол. XIX століття) – Українське Біблійне Товариство, Київ, 2017.

Л.С. ДІДКІВСЬКА,
провізор-пенсіонер,
директор
дендропарку «Перемога»
на громадських засадах,
керівник
громадського осередку
оздоровчо-освітнього
центру
Інституту оздоровлення
і відродження народів
України
Фото О.І. ВАСИЛЕНКО
(на стор. 29–30)

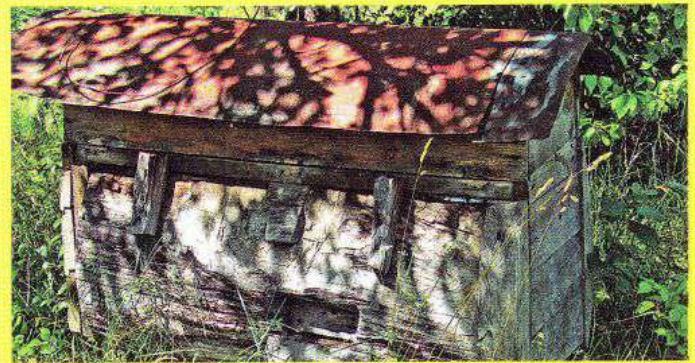
Природозахисник-ентузіаст, учень М.І. Потопальської, однодумець М.Г. Самчук садить ювілейний дуб в ювілейному дубовому гаю у 2019 році

Початок заснування ювілейного дубового гаю та алеї ювілярів. На фото А.І. Потопальський, М.М. Трокоз працюють на посадці молодого дуба. Спиною до об'єктива повернутий Ю. Ходаківський

На посадках в дендропарку «Перемога» у 2015 р.(зліва направо): А.І. Потопальський, краєзнавець-історик і письменник В.В. Лукашенко та підприємець і активний помічник В.П. Феценко

Один з старовинних діючих експонатів музею древнього древлянського (колодачі, борти) та сучасного стаціонарного і пересувного бджолярства

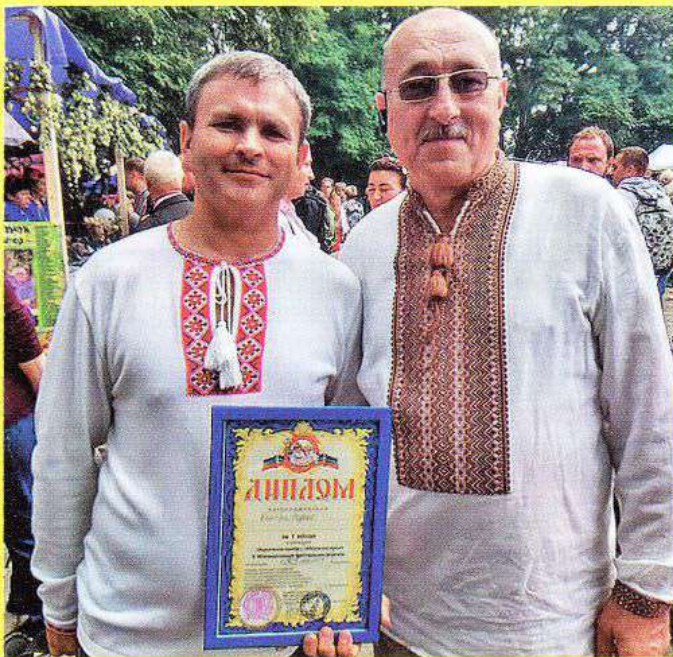
Юні помічники-школярі з вихователями Ходаківської середньої школи у дендропарку в 2018 р. В центрі стоїть автор статті – Л.С. Дідківська

Крайня зліва – Л.С. Дідківська (автор статті) серед учасників міжнародного науково-практичного семінару в НУБіП у 2017 р. Зліва направо однодумці: провізор – Людмила Дідківська, відома поетеса, заслужена діячка культури України і засновниця Благодійного фонду «Жінок-мироносиць» – Зоя Ружин, викладач Академії прокуратури, кандидат юридичних наук – Людмила Радухівська, лікар-терапевт – Олена Веденєєва (Потопальська), Анатолій Потопальський, давня його пацієнтка – Ольга Кощинець, відома поетеса, лауреат численних мистецьких премій і перша студентка у 1963 р. молодого викладача Івано-Франківського медінституту А.І. Потопальського – Антоніна Листопад

На святі Дерунів у м. Коростень у 2018 р. (зліва направо) Л.С. Дідківська (автор статті) та однодумці-помічниці Л.Р. Радохівська, О.А. Веденєєва біля столику з оздоровчою продукцією ІОВНУ, цілющими медами дендропарку «Перемога» та кавбузами Здоров'яга, вирощеними у господарстві Л.С. Дідківської

Підприємець, директор ТОВ «Медтехніка» Дмитро Редько – переможець конкурсу «Виростиш кавбуз – одержиш приз» на святі Дерунів у 2018 р. в м. Коростень разом з головним редактором газети «Вечірній Коростень», письменником і журналістом В.Б. Васильчуком

На святі Дерунів у м. Коростень у 2018 р. після нагородження активних учасниць конкурсу «Виростиш кавбуз – одержиш приз». Справа наліво: депутат Верховної Ради України – В.Ю. Арешонков, мер м. Коростеня – В.В. Москаленко, лікар-консультант (донька А.І. Потопальського) – О.А. Веденєєва, письменник і головний редактор газети «Вечірній Коростень» – В.Б. Васильчук, авторка статті – Л.С. Дідківська, і три переможниці конкурсу: мешканка с. Тарасівка з Білоцерківського р-ну Київщини Т. Степанець, очільниця жіночого клубу «Стиль життя» з м. Коростеня В. Вигівська та керівник клубу «Першоцвіт» з м. Овруч Н. Коваль

Андрій Полєвий та Анатолій Потопальський біля будиночка, побудованого А. Полєвим, для лікування бджолами в обійсті Ходаківського В.П. та його дружини Валентини

Фото О.І. ВАСИЛЕНКО